

BOLOGNA 2024¹

BARBARA HANUŠ

Ko književnost za otroke in mladino podobo na ogled postavi

Vsako pomlad je Bologna stičišče vseh, ki delajo na področju otroške in mladinske književnosti. Ker Slovenija ni daleč, se na sejmišču sliši tudi slovenščina. Ne pridejo le založniki, ampak tudi avtorji, knjižničarji in ljubitelji dobrih knjig.

Založba Mladinska knjiga je na knjižnem sejmu v Bologni prvič razstavljala že leta 1964. Takrat se je predstavilo 44 razstavljalcev iz enajstih držav, letos, na 61. sejmu, pa že več kot 1500 iz skoraj stotih držav. Med njimi je bila Slovenija še posebej izpostavljena, saj je bila častna gostja.

Oktober je bila Slovenija častna gostja knjižnega sejma v Frankfurtu, le pol leta kasneje knjižnega sejma v Bologni. Na obeh sejmih je bila njena predstavitev zelo odmevna. Tako bo besedna zveza »slovenska književnost« zagotovo še odmevala in mnogim ustvarjalcem se bodo ponudile nove priložnosti za sodelovanje.

V Bologni je Slovenija v središče svojega gostovanja postavila ilustracijo. Obiskovalce je že ob vходу navdušila razstava, ki je bila zelo domiselno postavljena. Potekala so vodstva, okrogle mize z ilustratorji, delavnice in srečanja z umetniki. Ni naključje, da se je Slovenija odločila izpostaviti ilustracije, saj je vedno več poudarka na branju podob. Dogodki niso bili le na sejmišču, naši ustvarjalci so se predstavili v knjigarni, v gledališču in v knjižnici. Srečali so se tudi z mladimi bralci. Izpostavimo nekaj konkretnih dogodkov.

Na osrednjem ilustratorskem odru so se slovenski ilustratorji predstavili s štiri-mi dogodki. Prvo okroglo mizo (9. april) z naslovom *Zakaj so slikanice brez besed tako glasne?* je vodila Gaja Kos, na njej so se predstavili ilustratorji Maja Kastelic, Marta Bartolj in Damijan Stepančič. Sledila je okrogla miza *Slovenski ilustratorji na razstavah ilustracij v Bologni*, ki jo je moderiral Pavle Učakar, gostje pa so bile Ana Zavadlav, Lila Prap in Maja Kastelic (9. april). Zadnja okrogla miza torkovega dopoldneva je imela naslov *Bodo mladi slovenski ilustratorji zavzeli svet?* Na njej so spregovorili Ana Maraž, Hana Stupica in Matija Medved, moderatorka je bila Katja Stergar. V sredo (10. april) je o *Srečanju z žiranti razstave ilustracij v Bologni* spregovorila Ana Maraž.

The Illustrator Survival Corner je slovenske ilustratorje gostil trikrat. Prvo delavnico (8. april) sta izvedli Ana Maraž in Marta Bartolj, drugo Maja Kastelic (10. april), medtem ko je v četrtek (11. april) likovna urednica založbe Mladinska knjiga Tanja Komadina presojala portfelje ilustratorjev.

1 Članki so nastali v sodelovanju z Društvom Bralna značka – ZPMS, Javno agencijo za knjigo RS in Slovensko sekcijo IBBY.

Vsak dan se je odvijal *Voden ogled razstave slovenskih ilustracij v Bologni*. Prvo vodstvo so izvedli posamezni člani strokovne komisije za pripravo razstave slovenskih ilustracij. Naslednja vodstva so izpeljale Maja Kastelic, Sara Badovinac in Sara Škarica, Hana Stupica in Eva Mlinar ter Maša P. Žmitek in Maja Poljanec.

Na tem mestu omenimo še gostovanje ilustratorsko pisateljskih dvojcev v knjižarni Giannino Stoppani. Že v ponedeljek (8. april) se je v njej ob odprtju razstave predstavil Damijan Stepančič z ilustracijami iz knjige *Modri Portugalec* (Kud Sodobnost International, 2021) Petra Svetine, ki se mu je v sredo (10. aprila) tudi pridružil. V torek (9. april) je knjižarna gostila Jano Bauer in Petra Škerla s knjigo *Kako objeti ježa?* (Kud Sodobnost International, 2021). Vsi dogodki so nastali v organizaciji Kud Sodobnost International in Sinnos editrice. Slovenski avtorji so se z mladimi bralci srečali tudi v knjižnicah in šolah: Anja Štefan, Nataša Konc Lorenzutti, Ida Mlakar in Peter Škerl (predstavitve slikanice *Tu blizu živi deklica*, Kud Sodobnost International, 2019) ter Marko Kravos in Jurij Devetak (predstavitve stripa *Deva iz Devina*, Založništvo tržaškega tiska, 2023).

Med konkretnimi dogodki omenimo Translators café in *Slovenski stripi v prevodih* z Majdo Koren, Damijanom Stepančičem, Jurijem Devetekom in Davidom Krančanom (10. april). Gostja *Slovenske literature, prevedene v italijanščino* je bila tudi Julija Potrč Šavli (prav tako 10. april). V četrtek (11. april) pa so se odvijali delavnica ter tekmovanje in podelitev nagrad znotraj prireditve *In altre parole*.

Dodajmo še, da je Lutkovno gledališče Ljubljana med 10. in 12. aprilom s tremi ponovitvami gostovalo v gledališču La Baracca Testoni Ragazzi s predstavo *Zajčkova hišica*, ki je nastala po istoimenski slikanici (Mladinska knjiga, 2020). Avtorica besedila je Anja Štefan, ilustratorica in avtorica likovne podobe Hana Stupica, režiserka pa Martina Maurič Lazar.

Navajanje posameznih dogodkov zaključimo z *Ljubljana Manifesto: higher level reading, AI and Book publishing* v Authors café. Prireditve je vodil Miha Kovač, gostje pa so bili Karine Pansa, Kristenn Einarrson, Christoph Blaesi in Luis González.

FOTO: JERNEJ CAMPELJ

Med 78 ilustratorji z vsega sveta, ki se jim je uspelo uvrstiti na osrednjo sejensko razstavo ilustracij, je bila Ana Maraž. Predstavila se je z ilustracijami, ki jih je ustvarila za knjigo Majde Koren *Protideževna juha* (Kud Sodobnost International, 2023). Med stotimi knjigami, ki jih je mednarodna žirija izpostavila kot posebej kakovostne, je bila slikanica Marte Bartolj *A smo že tam?* (Miš, 2023). Ilustracije Maje Kastelic za knjigo *Adam in tuba* Žige X Gombača (Miš, 2022) so bile razstavljene med najboljšimi deli, izdanimi v Združenih državah Amerike.

Prevode knjig naših ustvarjalcev smo opazili na stojnicah tujih založb, tudi v dvorani, kjer so razstavljali stripe, so bili zastopani Slovenci. Slovenska stojnica v Hali 29 je bila dobro obiskana, zanimanje za dela slovenskih avtorjev je bilo veliko. Javna agencija za knjigo je na knjižnem sejmu v Bologni organizirala B2B srečanje za založnike, ki se ukvarjajo z nakupom in prodajo pravic kakovostnih knjig za otroke in mladino. S predstavniki slovenskih založb so se sestali agenti in založniki iz Nemčije, Hrvaške, Latvije in Italije.

Vsi si želimo, da bi bilo tudi bralcev veliko, a rezultati raziskav bralne pismenosti niso spodbudni. V Sloveniji izvajamo različne projekte za spodbujanje branja, o njih smo spregovorili tudi v času našega gostovanja na knjižnem sejmu. V čudovitem okolju knjižnice Salaborsa v stari zgradbi na osrednjem mestnem trgu sta Bralna značka Slovenije in Slovenska sekcija Mednarodne zveze za mladinsko književnost (IBBY) pripravili konferenco *Radi imamo branje*. Strokovnjaki so predstavili, kaj vse se dogaja v Sloveniji. Ponosni smo lahko na branje za bralno značko, na dobro organizirano mrežo knjižnic, na revijo *Otrok in knjiga*, na dobre otroške revije, odličen filmski program za otroke ter radijske in televizijske oddaje, namenjene najmlajšim.

Naslov razstave, ki je zaznamovala slovensko gostovanje v Bologni in imena slovenskih ilustratork in ilustratorjev ponesla v svet, je bil *In kaj se je zgodilo potem?* Odlično, da smo se na sejmu tako dobro predstavili, a zdaj si zastavljamo isto vprašanje kot otroci, ki nestrpno čakajo, kako se bo pravljica končala. Kaj sledi? Slovenski umetniki bodo za svoj razvoj potrebovali delo, spodbude.

31.735 obiskovalcev se je sprehodilo med deli naših ilustratorjev, jih občudovalo, prelistalo knjige in prebralo misli ob razstavljenih ilustracijah. Med njimi je bila tudi misel ilustratorja Igorja Šinkovca: »Obrneš list, obrneš še enega in še enega. In tako naprej do novega začetka.«

Vsi, ki imamo radi knjige, vedno znova obračamo liste. Veselimo se kakovostnih del in dobrih projektov za spodbujanje branja, zato smo se v Bologni veselili ob odzivih vseh, ki so bili navdušeni nad ustvarjalno močjo in raznolikostjo poetik naših umetnikov.

FOTO: JERNEJ ČAMPELJ

